

HET GROENE HOF – GESTAPELD WONEN MET OOG VOOR ELKAAR

Auteur: Daniëlle Harkes (ZorgSaamWonen)

Honkvaste senioren? In Gouda vertellen de bewoners van het net opgeleverde Groene Hof een ander verhaal. Terwijl sommige bewoners nog druk aan het klussen zijn, laten Marga, Janna, Ferdinand en Nelleke trots hun appartement zien. Midden in de wijk Bloemendaal is op de plek van een voormalige basisschool het eerste gestapelde Knarrenhof gerealiseerd. Het complex met 24 appartementen, een gemeenschappelijke binnentuin en ontmoetingsruimte laat zien dat senioren best willen verhuizen, mits er een aantrekkelijk alternatief is.

“Ik heb mijn hele leven al het romantische idee gehad om in een hofje te wonen als ik oud ben”, vertelt Marga Diekema. Samen met haar twee hondjes bewoont ze een levensloopbestendig appartement op de begane grond. Ze heeft langere tijd in Frankrijk gewoond. Terug in Nederland was ze neergestreken in het centrum van Moordrecht. Toen ze hoorde van de plannen voor het Groene Hof in Gouda was de keus om nog een keer te verhuizen snel gemaakt.

“Als ik niet ouder zou worden, was ik in Moordrecht gebleven maar ja, dat hou je niet tegen”, lacht ze. De contacten in het hofje zijn belangrijk voor haar. “Je woont met mensen die ook iets samen willen doen, dat is meer dan

alleen maar burens zijn. Ik hoop hier minder eenzaam te worden.” Marga geniet van de wijk rondom het hof. “Ik kende de wijk al omdat ik vroeger aan deze kant van de stad heb gewoond. Het is een heel groen opgezette wijk. Je kunt hier zo fijn wandelen.” En dat waarderen haar hondjes ook.

Contact met de basisschool

Ook Janna Bruil heeft bewust gekozen voor het wonen in een hof. Ze heeft eerder in haar leven in een Centraal Wonen-project gewoond. “Als ik ouder word wil ik weer zoiets, heb ik altijd gedacht”, vertelt ze. Ze was al langere tijd betrokken bij het Knarrenhof. Eerst was een project in Dordrecht in beeld maar het is uiteindelijk Gouda geworden. Vanuit Capelle

aan de IJssel is ze naar een ruim en licht appartement op de derde verdieping verhuisd. Vanaf haar balkon kijkt ze op de naastgelegen basisschool. “Ik geniet enorm van de levendigheid die dat brengt. Als ik beneden loop heb ik al hele gesprekken met de schoolkinderen.” Toen de eerste bewoners hun intrek namen in het complex, kregen ze van de leerlingen een zelf getekend welkomstaartje in de bus. “Als we er allemaal een beetje gesetteld zijn, gaan we iets terug doen. Een activiteit in Het Hofhuis, onze gemeenschappelijke ruimte, samen chocolademelk drinken. We verzinnen wel iets.” Janna verheugt zich erop.

Sociale spelregels

Vanuit Knarrenhof Nederland heeft Nel Sangers het hele ontwikkelingstraject van Het Groene Hof meegemaakt. Ook nu het complex opgeleverd is, blijft ze betrokken. “Vanuit Knarrenhof Nederland ondersteunen we de vereniging van bewoners bij het duurzaam houden van het concept. Knarrenhof is een geregistreerd merk met kwaliteiten waar we zorg voor blijven dragen. De bewoners geven natuurlijk zelf vorm aan hoe ze willen samen leven”, benadrukt ze. “Vanuit Knarrenhof Nederland hebben we vooral nagedacht over de langere termijn. Hoe hou je het leefklimaat vitaal en uitnodigend voor iedereen?

We hebben sociale spelregels opgesteld die plezierig wonen waarborgen. De betrokkenheid van een relatieve buitenstaander die een steuntje in de rug kan bieden als er wat speelt tussen bewoners, kan heel handig zijn.”

Als Nel door het complex loopt, is die betrokkenheid goed te zien. Ze kent alle bewoners bij naam en weet hoever ze zijn met de verhuizing. “Nu zijn de meeste mensen nog druk met hun eigen appartement, toch is er al veel contact. Klusgereedschap wordt uitgewisseld en als iemand er even doorheen zit, biedt de buurvrouw aan om een keertje te koken. De gemeenschappelijke ruimte Het Hofhuis moet nog verder ingericht worden, er is al een commissie die plannen maakt. In het voorjaar gaat de tuincommissie met het inrichten van de gemeenschappelijke binnentuin aan de slag.” Ze wijst op de slimme details in de bouw die ontmoeting stimuleren. De galerijen verspringen naar achteren bij elke verdieping zodat contact van boven naar beneden mogelijk is. Ook is er op de extra brede galerij een zogenaamde Delftse stoep gemaakt, een stukje galerij van 1.20 meter waar bewoners zelf een bankje en bloembakken neerkunnen zetten. “Dat nodigt uit tot, als het weer wat warmer wordt, een bakje koffie drinken voor de deur, met grote kans dat de buurvrouw ook even

aanschuift.”

Ontwerpen voor collectiviteit

Olof Schonewille van architectenbureau INBO, is architect van Het Groene Hof. Hij vertelt dat in eerste instantie sprake was van een grondgebonden hof. De kenmerken van de wijk vroegen echter om een andere inpassing. “Er is in deze wijk een afwisseling tussen wonen en groen. In de zogenaamde groene longen liggen de wandelpaadjes en de algemene voorzieningen zoals scholen. Omdat het complex op de plek van een voormalige basisschool kwam, was een compactere gestapelde variant nodig waardoor er meer groen rondom het gebouw behouden bleef.” Dat leverde een uitdagende ontwerpogave op om in het gebouw zo veel mogelijk collectiviteit te brengen.

“Reguliere galerij-, corridor- of portiekflats bieden minder gezamenlijkheid. De u-vorm van het gebouw met de gemeenschappelijke binnentuin en de ontsluiting van de woningen aan de binnenzijde met zogenaamde leefgalerijen, zorgen wel voor een hofjesgevoel”, vindt Olof. “Aan de buitenzijde van het gebouw zitten de privébalcons met uitzicht op het groen, zodat bewoners kunnen kiezen voor ontmoeting en voor privacy.” In het hele ontwerpproces zijn toekomstige bewoners

betrokken. Olof vindt dat echt meerwaarde hebben. Bewoners hebben veel keuze in de indeling van hun appartement. Van elk project wordt geleerd en het programma van eisen wat betreft levensloopbestendigheid ontwikkelt zich steeds verder. “Denk aan toegankelijkheid met rollator en rolstoel, de koppeling van slaap- en badkamer, tot details zoals liever laden dan deurtjes in de keuken.”

Te jong voor een appartement

“We vonden ons eigenlijk nog wat te jong om de stap naar een appartement te zetten”, vertellen Ferdinand en Nelleke Baas. Vanuit Hellevoetsluis zijn ze een aantal jaar geleden verhuisd naar Gouda waar ze een ruime eengezinswoning betrokken. In Hellevoetsluis woonden ze in een geschakelde woning met een grote lap grond. Nelleke had daar een schoonheidssalon aan huis. “We hadden ons wel voorgenoemen om ergens tussen de 70 en 75 jaar te verhuizen naar een gelijkvloerse woning maar we waren er nog niet mee bezig. Door vrienden werden we op Het Groene Hof gewezen en we konden één jaar voor de bouw nog instromen. De ‘oude garde’ trok al jaren aan dit project. We hebben het als een cadeautje beschouwd dat dit op ons pad kwam”, zegt Ferdinand.

Nelleke vult aan: “Het geeft mij rust om hier te wonen, ik voel me veilig. Het idee om iets voor elkaar te willen betekenen, spreekt ons aan. Ook als één van ons alleen komt te staan, is het hier goed wonen. We hebben enorm veel op moeten ruimen bij de overgang van onze vorige woning naar dit appartement. Vooral voor Ferdinand een opgave want hij is een echte verzamelaar.” Ferdinand lacht: “Gelukkig heb ik een broer hier in de buurt wonen met een grote schuur bij zijn huis. Ik heb dus niet alles weg hoeven doen.” Het appartement heeft een ruime woonkamer met twee balkons. “We konden zelf keuzes maken over de indeling. Voor ons was een grote leefruimte belangrijk. We hebben vijf kinderen met kleinkinderen en die willen we graag kunnen ontvangen.” Ook heeft Nelleke een apart kamertje voor haar creatieve hobby’s zoals schilderen. “Op het noorden, helemaal goed!”

Individuele woonwensen

“Zoveel mensen, zoveel wensen”, zegt Nel Sangers. “Het is mooi om te zien dat elke bewoner een eigen draai geeft aan keuze en indeling van het appartement. De een wil uitzicht op het groen, de ander kiest heel bewust voor een appartement bij de parkeerplaats waar de loop in zit.” Voorafgaand aan

de bouw van het eerste gestapelde Knarrenhof heeft ze een enquête onder de leden gehouden of mensen wel in een complex met meer verdiepingen wilden wonen. De eerste Knarrenhoven zijn namelijk allemaal grondgebonden. Er bleek genoeg belangstelling voor. Ook werd gezegd dat ouderen niet zo dicht bij een school willen wonen. In de praktijk blijken een aantal bewoners juist aan de kant van de school te willen wonen vanwege de levendigheid.

“Geef mensen de ruimte om eigen keuzes te maken en laat ze in een vroeg stadium mee beslissen in het traject. Zo komt het eigenaarschap bij de bewoners te liggen en vormt zich al een community voordat het gebouw betrokken wordt”, is het advies van Nel. “We merken bij Knarrenhof Nederland dat senioren steeds meer nadenken over hoe ze willen wonen als ze ouder worden en daar actief mee bezig willen zijn. Als het lukt om aan te sluiten bij hun wensen, zetten ze maar al te graag de stap naar een nieuwe woning. Werk aan de winkel dus. Alleen al voor Knarrenhof Nederland geldt dat er 30 initiatieven in voorbereiding zijn en er in 90 gemeenten groepen senioren zich verenigd hebben om een Knarrenhof in hun gemeente te realiseren.”

